

Sygn. akt III AUa 1235/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: st.sekr.sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z wniosku (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

przy udziale S. C., Z. I., H. J., M. K. (1), J. K., A. K., M. K. (2), U. K., E. K., J. R., D. S., H. S., M. S. (1), G. S.

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne,

na skutek apelacji (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 24 lipca 2014 r., sygn. akt V U 501/14,

oddala apelacje.

Sygn. akt III AUa 1235/14

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 16 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne pracowników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.: J. R., H. S., M. S. (2), G. S., J. K., M. K. (1), U. K., A. K., M. K. (2), H. J., S. C., w miesiącach: grudniu 2010 roku, grudniu 2011 roku, grudniu 2012 roku, E. K. w miesiącach: grudniu 2011 roku i grudniu 2012 roku oraz Z. A., D. S. w miesiącu: grudniu 2012 roku.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że płatnik składek w latach 2010 – 2012 zaniżył wymienione w poszczególnych decyzjach podstawy wymiaru składek, gdyż nie uwzględnił udzielonej pracownikom pomocy finansowej w postaci świadczeń przedświadczeniowych.

Płatnik składek odwołał się od powyższych decyzji, wnosząc o ich zmianę poprzez ustalenie, że wypłaty dokonane przez płatnika na rzecz zainteresowanych w miesiącach grudzień 2010, grudzień 2011, grudzień 2012 tytułem „świadczeń przedświadczeniowych” – w kwotach wskazanych w zaskarżonych decyzjach – nie stanowiły podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonym decyzjom odwołujący zarzucił naruszenie:

- art. 18 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 w zw. z art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, poprzez uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe kwot świadczeń w całości sfinansowanych ze środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, przyznanych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki społecznej finansowanych ze środków publicznych, poprzez uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne kwot świadczeń w całości sfinansowanych ze środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przyznanych prawidłowo na zasadach wskazanych w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, poprzez wybiórcze potraktowanie zeznań świadków oraz pominięcie dowodów niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i dokonania prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie - w szczególności pominięcie przesłuchania członka zarządu spółki, Pana A. G. oraz przedstawiciela załogi, Pana T. B., który jako przedstawiciel pracowników brał udział w ustalaniu zasad przyznawania pomocy z zfsś z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz kryteriów jej różnicowania.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie.

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawy z odwołania płatnika od decyzji z dnia 16 stycznia 2014 o numerach (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), nr (...) do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą V U 501/14 z odwołania od decyzji z dnia 16 stycznia 2014r. nr (...).

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołania Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia z dnia 16 stycznia 2014 roku.

Wydając przedmiotowy wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia faktyczne.

Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jako pracodawca (płatnik składek), jest zobowiązany do odprowadzania składek do ZUS z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników, tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego. W Spółce (...) funkcjonuje Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Pracodawca każdego roku przekazywał kwotę naliczonego odpisu podstawowego na dany rok kalendarzowy na odrębny rachunek bankowy Funduszu.

W okresie od dnia 1 kwietnia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2010r. obowiązywał u płatnika Regulamin Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 1 kwietnia 2006r., zmieniony aneksem z dnia 19 kwietnia 2007r., 30 listopada 2007r. oraz aneksem nr (...) z 3 sierpnia 2009r., ustalony przez Zarząd Spółki G. w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B..

Zasady gospodarowania Funduszem oraz podział środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej (preliminarz wydatków na dany rok) ustalał Zarząd jednostki w uzgodnieniu z przedstawicielem załogi (§ 3 i 4 Regulaminu). Osobami uprawnionymi do korzystania ze świadczeń z ZFŚS (zgodnie z § 10 Regulaminu) byli: pracownicy, dzieci pracowników do lat 21, pod warunkiem kontynuowania nauki, pracownicy na urloпах wychowawczych oraz współmałżonkowie korzystający ze świadczeń wymienionych w § 12 pkt 2. (§ 10). Regulamin

przewidywał, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach, pracodawca mógł przyznać pomoc z Funduszu innym członkom rodziny pracownika, a także emerytom i rencistom - byłym pracownikom spółki, których stosunek pracy został rozwiązany w związku z przejściem na emeryturę lub rentę (§ 11).

Rozdział II Regulaminu określał przeznaczenie Funduszu. § 12

w brzmieniu ustalonym aneksem z dnia 30 listopada 2007r. przewidywał, że z Funduszu Socjalnego mogą być dofinansowywane świadczenia i usługi w postaci:

1) wypoczynku dzieci pracowników w formie: - zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie kolonii, obozów i zimowisk, „zielonych szkół”, wczasów dla dzieci, w tym także połączonego z nauką oraz pobytów sanatoryjnych, - wypoczynku dzieci i młodzieży do lat 15 pozostających pod opieką rodziców.

2) krajowych i zagranicznych wycieczek turystycznych wyłącznie dla pracowników i współmałżonków.

3) świadczeń rzeczowych w formie: a) paczek świątecznych dla dzieci i młodzieży od 1 roku do lat 15; b) bonów towarowych,

4) pomocy finansowej w formie zapomóg przyznawanym pracownikom lub członkom ich rodzin w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci.

Decyzja w sprawie zasad rozdziału środków Funduszu na świadczenia rzeczowe każdorazowo była podejmowana przez Pracodawcę lub upoważnioną przez niego osobę jak i upoważnioną komisję (§ 19 Regulaminu). Podstawą przyznania pomocy socjalnej finansowanej z Funduszu było złożone na piśmie oświadczenie osoby uprawnionej wraz z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie. Wzór oświadczenia stanowił Załącznika Nr 1 (§ 21 Regulaminu).

W dniu 24 listopada 2010 roku Zarząd Spółki G. w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B. postanowił udzielić pracownikom przedświątecznej pomocy materialnej finansowanej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci bonów towarowych ustalając następujące kryteria:

- przy dochodzie do 400 % minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny - pomoc finansowa w kwocie 700,00zł;

- przy dochodzie powyżej 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny- pomoc finansowa w kwocie 490,00zł;

W grudniu 2010 roku płatnik składek wypłacił z ZFŚŚ 190 pracownikom, w tym zainteresowanym (za wyjątkiem E. K., Z. A. oraz D. S., którzy wówczas nie byli jeszcze pracownikami płatnika), świadczenie przedświąteczne w tej samej kwocie 700,00 zł. oraz jednemu pracownikowi A. B. świadczenie przedświąteczne w kwocie 490zł.;

Od dnia 1 stycznia 2011 roku zasady korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych u płatnika określał nowy regulamin z 2011 roku ustalony jak poprzedni przez Zarząd Spółki w porozumieniu z T. B. przedstawicielem załogi reprezentującym interesy pracowników.

Zakres osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z Funduszu był taki sam jak w poprzednim regulaminie. W rozdziale III § 12 Regulaminu wskazano, że Fundusz socjalny jest przeznaczony na:

1) dofinansowywanie świadczeń i usług świadczonych na terenie kraju oraz za granicą tj.: a) wypoczynku dzieci pracowników formie zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie kolonii, obozów i zimowisk, „zielonych szkół”, w tym także połączonego z nauką oraz pobytów sanatoryjnych, b) wycieczek turystycznych wyłącznie dla pracowników i współmałżonków organizowanych przez Pracodawcę, c) imprez sportowo-rekreacyjnych

2) przedświąteczną pomoc finansową lub rzeczową w formie: a) paczek świątecznych dla dzieci i młodzieży od 1 roku do lat 15, b) bonów towarowych

3) pozostałą pomoc finansową w formie zapomóg przyznawanych pracownikom lub członkom ich rodzin w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci.

Podstawę do naliczenia dofinansowania dzieci pracowników korzystających ze zorganizowanych form wypoczynku w formie kolonii, obozów i zimowisk stanowiły rachunki, a także inne dowody potwierdzające czas trwania i poniesione koszty (§16). Decyzję w sprawie zasad rozdziału środków Funduszu na świadczenia rzeczowe, uwzględniająca sytuację materialną każdorazowo podejmował Zarząd (§ 18). Podstawą przyznania pomocy socjalnej finansowanej z funduszu było złożenie na piśmie oświadczenia osoby uprawnionej wraz z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie zgodnie z Załącznikiem Nr, 1. Przy czym dochody dzieci oraz renty i alimenty przyznane na dzieci winny być włączone do dochodów rodziny.(§ 20 ust. 1 i 2 Regulaminu). W przypadku znacznego pogorszenia się sytuacji materialnej rodziny, na wniosek pracownika, były brane pod uwagę dochody rodziny z okresu trzech miesięcy poprzedzających miesiąc przyznania świadczenia lub dofinansowania.

W dniu 18 listopada 2011 roku Zarząd Spółki w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B. postanowił udzielić pracownikom przedświątecznej pomocy materialnej finansowanej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w zamian za bony towarowe ustalając następujące kryteria: - przy dochodzie do 400 minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny- pomoc finansowa w kwocie 700,00zł; - przy dochodzie powyżej 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny pomoc finansowa w kwocie 490,00zł.

W dniu 23 listopada 2012 roku Zarząd Spółki w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B. postanowił udzielić pracownikom przedświątecznej pomocy materialnej finansowanej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w zamian za bony towarowe ustalając następujące kryteria: - przy dochodzie do 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny - pomoc finansowa w kwocie 800,00zł; - przy dochodzie powyżej 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny- pomoc finansowa w kwocie 500,00zł

W grudniu 2011 roku płatnik składek wypłacił z ZFŚS wszystkim pracownikom „świadczenie przedświąteczne” w tej samej wysokości tj. w kwocie 700zł.

W grudniu 2012 roku płatnik składek wypłacił z ZFŚS wszystkim pracownikom, „świadczenie przedświąteczne” w tej samej wysokości tj. w kwocie 800zł..

Obowiązujące u płatnika kryterium podziału pomocy przedświątecznej między uprawnionych w postaci 400% minimalnego wynagrodzenia zostało zaproponowane płatnikowi przez przedstawiciela załogi T. B.. Pracodawca je zaakceptował. Przed ustaleniem tego kryterium T. B. nie organizował w tej sprawie spotkań z pracownikami. Do korzystania z pomocy przedświątecznej uprawnieni byli wszyscy pracownicy płatnika, za wyjątkiem członków zarządu Spółki. Płatnik w spornym okresie 2010-2012 zatrudniał około 200 osób. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowili pracownicy fizyczni, następnie pracownicy administracyjni, a najmniejszą tzw. kadra kierownicza.

Pracownicy fizyczni zarabiali w firmie w spornym okresie od minimalnego miesięcznego wynagrodzenia do 4000 zł. Pracownicy administracyjni otrzymywali wynagrodzenie w wysokości od minimalnego wynagrodzenia do 5000 zł. Natomiast zarobki w grupie kierowniczej kształtowały się od 5000 zł. do 10000 zł. Również sytuacja osobista i rodzinna pracowników płatnika była zróżnicowana. Różnili się zarówno posiadaniem bądź brakiem rodziny, posiadaniem dzieci oraz ilością dzieci. W celu uzyskania pomocy przedświątecznej pracownicy składali w spornych okresach płatnikowi pisemne oświadczenia o dochodach brutto na jednego członka rodziny. Dochody w przeliczeniu na jedną osobę kształtowały się u w rodzinach pracowników płatnika od kilkuset złotych (najniższy dochód w 2012 r. w przeliczeniu na osobę wynosił 271,84zł.) do kilku tysięcy złotych (najwyższy dochód w 2012r. wynosił 4800zł. na osobę). Kadrowa płatnika A. Ś. analizowała składane oświadczenia pod względem formalnym celem ustalenia w

oparciu o próg dochodowy w wysokości 400% minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny wysokości należnej pracownikowi pomocy przedsięwziętej.

W okresie od 12 września 2013 roku do dnia 30 września 2013 roku organ rentowy przeprowadził u płatnika kontrolę pod kątem prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS. Przeprowadzona kontrola wykazała, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne nie uwzględnił przychodów osiąganych przez zainteresowanych ze środków finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci „świadczeń przedsięwziętych”.

ZUS mając na uwadze wyniki kontroli wydał zaskarżone decyzje, w których stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych wyniosła w stosunku do:

1. H. J.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3563,32 zł.- ubezpieczenie zdrowotne – 3074,79 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3427,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 2957,15 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3730,92 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3219,41zł.

2. E. K.

a) w grudniu 2011 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2232,80 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 2041,11 zł.

b) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2771,96 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 2472,07 zł.

3. J. K.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3083,16 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 2660,45 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3025,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 2610,27 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3759,96 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3244,47zł.

4. M. K. (1)

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4551,24 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 3927,26 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4507,80 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3889,78 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4491,60 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3875,81zł.

5. U. K.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 5300,00 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 4573,37 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 5600,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 4832,24 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 5700,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 4918,53zł.

6. A. K.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2031,84 zł. - ubezpieczenie zdrowotne –1753,27 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4567,08 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3940,93 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4075,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3516,31zł.

7. M. K. (2)

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3319,00 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 2863,96 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3745,80 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3232,25 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3903,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3367,90zł.

8. G. S.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3136,12 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 2706,16 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3912,12 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3375,77 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3824,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3299,73 zł.

9. M. S. (1)

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2379,84 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 2053,56 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 1053,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 2319,92 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3486,08 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3008,14zł.

10. H. S.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3759,20 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 3243,81 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3586,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3094,36 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 800,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 690,32zł.

11. J. R.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 5049,00 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 4356,78 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 5411,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 4669,15 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4706,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 4060,80zł.

12. Z. I.

a) w grudniu 2012 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3236,00 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 2792,35 zł.

13. S. C.

a) w grudniu 2010 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3526,04 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 3042,62 zł.

b) w grudniu 2011 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4541,00 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3918,43 zł.

c) w grudniu 2012 r. – ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 4210,32 zł - ubezpieczenie zdrowotne – 3633,09zł.

14. D. S.

a) w grudniu 2012 r. - ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3495,80 zł. - ubezpieczenie zdrowotne – 3016,52 zł.

Płatnik nie kwestionował rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek ustalonych przez ZUS w zaskarżonych decyzjach, a jedynie twierdził, że sporne świadczenia, jako świadczenia socjalne nie powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek

W świetle tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie płatnika składek nie zasługuje na uwzględnienie. W przedmiotowej sprawie spór dotyczył podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników podlegających, z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 i 6 oraz art. 83 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu, oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu. Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z regulacją zawartą w art. 18 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 20 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na

ubezpieczenia społeczne stanowi przychód w rozumieniu ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zamknięty katalog przychodów, które nie podlegają uwzględnieniu do podstawy wymiaru składek, zawiera rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 pkt 19 ww. rozporządzenia, nie stanowią podstawy wymiaru składek, świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Sąd Okręgowy odwołał się także do definicji działalności socjalnej określonej w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. W myśl tego przepisu działalność socjalna to usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej-rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Sąd Okręgowy wskazał ponadto, że o tym jednak czy świadczenia wypłacane z funduszu świadczeń socjalnych realizują cele socjalne decyduje treść art. 8 ustęp 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Z treści tego przepisu wynika zaś, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Wprawdzie zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, w myśl ustępu 2 art. 8 ustawy, określa pracodawca w regulaminie, ale musi przy tym bezwzględnie uwzględniać treść ust. 1 art. 8 ustawy. Pracodawca nie może, zatem ustalić zasad i warunków korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu według dowolnie wybranych przez siebie kryteriów, z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w art. 8 ustęp 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, że przyznawanie tych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu zostało uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. A zatem obowiązujący u danego pracodawcy regulamin, który szczegółowo określa zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu nie może być sprzeczny z treścią ustępu 1 art. 8 ustawy, co oznacza, że nie może przyznawać ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu w oderwaniu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (tzw. kryterium socjalne). O tym, zatem czy dane świadczenie wypłacone z funduszu świadczeń socjalnych spełnia kryterium socjalne nie decyduje wyłącznie to, czy świadczenie jest finansowane ze środków Funduszu oraz jego cel (pomoc pracownikom), jak chce skarżący, ale także to czy zostało ono uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Sąd Okręgowy ustalił na gruncie przedmiotowej sprawy, że obowiązujące w spółce regulaminy nie wprowadzały kryterium, od którego spełnienia zależała wysokość przyznawanej pomocy przedświadczonej. W tym zakresie każdy regulamin odsyłał do decyzji pracodawcy (Zarządu Spółki). To pracodawca w uzgodnieniu z przedstawicielem załogi miał każdorazowo ustalać wysokość takiej pomocy, której udzielenie zależało od złożenia przez pracownika najpóźniej do 30 kwietnia każdego roku pisemnego oświadczenia z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska odwołującego wskazując, że o tym czy środki Funduszu zostały rozdysponowane zgodnie z kryterium socjalnym decyduje sytuacja życiowa, rodzinna i materialna osób uprawnionych. Oznacza to, że przyjęte kryterium socjalne musi odnosić się nie do jakiegokolwiek sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, ale do sytuacji zatrudnionych u płatnika pracowników. Kryterium socjalne musi być dostosowane do uprawnionej grupy w taki sposób, aby różna sytuacja życiowa, rodzinna, materialna poszczególnych osób wchodzących w skład tej samej grupy (pracowników płatnika) powodowała różną wysokość świadczeń, które otrzymują z Funduszu. W celu ustalenia i wyboru właściwego kryterium socjalnego pracodawca winien przed dystrybucją świadczeń socjalnych ustalić sytuację życiową, rodzinną i materialną swoich pracowników. A następnie do tak ustalonej sytuacji dobrać kryterium, które zróżnicuje przyznaną im z Funduszu pomoc. Przy czym prawidłowe ustalenie sytuacji materialnej dotyczącej posiadanych zasobów majątkowych i uzyskiwanych dochodów, sprowadza się nie tylko do ustalenia wysokości wynagrodzenia pracownika zatrudnionego u płatnika, ale dotyczy wszystkich osób, z którymi ten pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Z kolei sytuacja rodzinna to przede wszystkim liczba członków rodziny, z którymi pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Natomiast sytuacja życiowa to szczególne okoliczności, które spotykają w pewnych okresach życia człowieka powodując jej pogorszenie, np. w związku z chorobą, śmiercią członka rodziny, utratą mieszkania, utratą pracy. Dopiero te wszystkie informacje

pozwalają w prawidłowy sposób ustalić kryterium socjalne, którym winien kierować się płatnik dokonując dystrybucji spornych świadczeń z funduszu socjalnego.

W 2010 r., 2011 r. i 2012 r. pracodawca uzależnił wysokość pomocy przedświadczonej od dochodu na jednego członka rodziny w wysokości 400% minimalnego wynagrodzenia. Minimalne wynagrodzenie w spornym okresie wynosiło kolejno w 2010r. – 1317 zł, w 2011r. – 1386 zł, w 2012r. – 1500 zł to oznacza, że pracownik, którego dochód w rodzinie nie przekroczył na jedną osobę w 2010 r. kwoty 5268zł, w 2011 r. kwoty 5544zł i w 2012 r. kwoty 6000zł, otrzymał pomoc przedświadczonej w wyższej wysokości. Dochody, po przeliczeniu na jednego członka rodziny, za wyjątkiem jednej osoby w 2010 r., nie przekraczały tego progu. W związku z tym w ocenie Sądu Okręgowego przyjęte przez pracodawcę przy wypłacie spornych świadczeń w 2010 r., 2011 r. i 2012 r. kryterium (400% minimalnego wynagrodzenia), nie doprowadziło do zróżnicowania wysokości wypłaconej pracownikom pomocy przedświadczonej, pomimo, że sytuacja pracowników płatnika nie była porównywalna, lecz zróżnicowana. Przyjęte przez pracodawcę przy wypłacie spornych świadczeń w 2010 r., 2011 r. i 2012 r. kryterium 400% minimalnego wynagrodzenia nie było wynikiem indywidualnej analizy sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej uprawnionych pracowników, i dlatego świadczenia te należy uznać za dodatkowe wynagrodzenie pracownika, czyli przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej. Kryterium może nie różnicować wypłaty świadczeń z Funduszu i nadal mieć charakter socjalny, tylko wówczas, gdy sytuacja wszystkich uprawnionych pracowników jest zbliżona, co w przedmiotowej sprawie – jak wyżej uzasadniono - nie miało miejsca. Ze złożonych przez pracowników oświadczeń majątkowych za 2012r. wynika, że dochód na jednego członka w ich rodzinach był bardzo zróżnicowany i wynosił od 271,84 zł. do 4800 zł. Podobnie kształtowała się sytuacja także w latach 2010-2011. Pracowników różniły nie tylko zarobki, ale także ilość osób będących na ich utrzymaniu. Co więcej nawet wówczas, gdy zbliżona sytuacja materialna i rodzinna pracowników może prowadzić do oceny, że przyznanie im świadczeń w tej samej wysokości nie narusza art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, o tyle winna być ona rozpatrywana indywidualnie w sposób zgodny z treścią art. 8 ust. 1 ustawy, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Oznacza to, że kryterium różnicujące wysokość świadczeń z Funduszu winno być ustalone za każdym razem – nawet, gdy sytuacja pracowników jest zbliżona - na skutek analizy indywidualnej sytuacji materialnej i rodzinnej zatrudnionych u płatnika pracowników i dostosowane do tej sytuacji.

Dokonując dalszych rozważań prawnych Sąd Okręgowy wskazał na poglądy z orzecznictwa podając, że płatnik składek administrujący funduszem socjalnym, nie może tego czynić z pominięciem ustawy i w konsekwencji przez swoje działania uszczuplać zasobu tego funduszu, nawet jeśli odbyłoby się to przy pełnej aprobacie przedstawicieli związków zawodowych (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 marca 2011 roku w sprawie III AUa 541/2010, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013r. roku w sprawie III AUa 324/13, Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2012-06-20, I UK 140/12, Opubl: Legalis). Sąd pierwszej instancji przywołał ponadto pogląd Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 20 czerwca 2012 roku w sprawie I UK 140/2012, stwierdził, że założeniem ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest podział środków tego funduszu między uprawnionych według kryterium socjalnego, co wyklucza zasadę równości. Przepis art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wyraźnie wiąże wysokość przyznawanego świadczenia (będącego pomocą finansową w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy) z rozpatrywaną łącznie sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Taki zaś charakter - pomocy finansowej - miały przyznane w spornym okresie przez płatnika wszystkim pracownikom świadczenia przedświadczone. Oznacza to, że ocena zgodności wydatkowanych środków powinna obejmować w niniejszej sprawie także i to, czy przyznanie świadczeń odbyło się zgodnie z kryteriami, o jakich mowa w art. 8 ust 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009 roku w sprawie I UK 121/2009 (OSNP 2011/9-10 poz. 133) stwierdził, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w zakresie, w jakim wymaga zastosowania kryterium socjalnego indywidualnie do każdego z uprawnionych, nie doznaje żadnych wyjątków.

Konkludując Sąd Okręgowy wskazał, że sporne świadczenia mimo, że zostały wypłacone ze środków ZFŚŚ zgromadzonych na odrębnym rachunku bankowym, a zatem prawidłowo pod względem formalnym i realizowały cele

socjalne (pomoc pracownikom), to zostały przyznane bez faktycznej analizy indywidualnej sytuacji poszczególnych zainteresowanych, czyli bez zastosowania kryterium socjalnego, do którego odwołuje się ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, co wyklucza zwolnienie tych świadczeń z obowiązku składkowego. Tym samym płatnik rozdysponował środki Funduszu niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Sporne świadczenia zostały wypłacone wprawdzie z funduszu świadczeń socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z ustawy, a więc nie mogą one zostać uznane za świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20.06.2012r., I UK 140/12, Opubl: Legalis). Zgodnie z dotychczasową linią orzecniczą Sądu Najwyższego, zwolnione od konieczności opłacania składek na ubezpieczenia są tylko takie wypłaty z zakładowego funduszu socjalnego, których dokonano z zastosowaniem kryterium socjalnego, tj. z uwzględnieniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14.05.2012r., I UZ 15/12, Opubl: Legalis). Biorąc, zatem pod uwagę, że sporne świadczenia nie miały charakteru socjalnego, gdyż ich otrzymanie nie zależało od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu, a zatem nie wiązało się z zastosowaniem przez płatnika kryterium socjalnego z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, Sąd pierwszej instancji uznał, że świadczenia te stanowią dodatkowe wynagrodzenie pracownika, czyli przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Nie zachodzi tu, przeto wyłączenie przewidziane w § 2 ust. 1 pkt 19 wymienionego rozporządzenia.

W ocenie Sądu Okręgowego chybnym jest zarzut skarżącego, że przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie wymagają, aby świadczenia z ZFŚS zostały przez pracodawcę przyznane pracownikom zgodnie z ustawą o ZFŚS. Rozporządzenie, jako akt podwykonawczy nie może być sprzeczny z ustawą, która jest aktem wyższej rangi. Wbrew zresztą zarzutom płatnika, z treści tego rozporządzenia nie wynika bynajmniej, aby określało ono szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w oderwaniu od ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Przepis § 2 ustęp 1 pkt 19 rozporządzenia wyraźnie stanowi, że podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Użyty w tym przepisie zwrot „na cele socjalne” oznacza, że tylko te środki wydatkowane w ramach ZFŚS nie stanowią podstawy wymiaru składek, które realizują cele socjalne. Z kolei cele socjalne są realizowane wówczas, gdy ulgowe świadczenia są przyznawane pracownikom po analizie sytuacji materialno-życiowej uprawnionego, jak tego wymaga art. 8 ust 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

W ocenie Sadu Okręgowego nie ma również racji skarżący podnosząc, że inne świadczenia były przyznawane z ZFŚS w oparciu o zbliżone kryteria, a nie zostały zakwestionowane przez ZUS. Wprawdzie kryteria przyznawania pomocy z Funduszu były uzależnione od wysokości minimalnego wynagrodzenia, ale progi, od których zależała wysokość świadczenia były zdecydowanie bardziej zróżnicowane.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją płatnik składek, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 18 ust 1, art. 20 ust. 1, w zw. z art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, poprzez uznanie, że wypłacona pomoc przedsięwzięta stanowiła podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, pomimo sfinansowania jej w całości ze

środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i przyznania prawidłowo na zasadach wskazanych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki społecznej finansowanych ze środków publicznych, poprzez uznanie że wypłacona pomoc przed święteczna stanowiła podstawę na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne, pomimo sfinansowania jej w całości ze środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i przyznania prawidłowo na zasadach wskazanych w ustawie z fśś.

3. błąd w ustaleniach faktycznych będących podstawą orzeczenia polegający na przyjęciu, iż płatnik przy wypłacie spornych świadczeń w latach 2010, 2011, 2012 nie brał pod uwagę indywidualnej analizy sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej uprawnionych pracowników, podczas gdy w oparciu o składane przez uprawnionych oświadczenia oraz dane będące w posiadaniu pracodawcy płatnik miał możliwość dokonania oceny sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej pracowników.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołań płatnika składek, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji lub uchylenie wyroku w całości i poprzedzających go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez organ rentowy, a nadto o zasądzenie na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Rozstrzygnięcie sądu I instancji jest prawidłowe i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał analizy zebranych dowodów, nie naruszając zasady swobodnej ich oceny i w oparciu o zasadnie przyjęty stan faktyczny sprawy prawidłowo zastosował konkretnie przywołane przepisy prawa materialnego. Przywołał ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych w zakresie wyjaśniającym, jakie świadczenia wypłacone pracownikom mogą być uznane za świadczenia socjalne oraz, jakie konsekwencje na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wywołuje nie uznanie wypłaconych świadczeń za świadczenia socjalne. Sąd Apelacyjny podziela zarówno ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylenia.

W niniejszej sprawie spór dotyczy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników (podlegających, z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, i z mocy art. 11 pkt 1 i art. 12 pkt 1 tej ustawy, ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu) oraz podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.). Organ rentowy ustalił nową, wyższą podstawę wymiaru tych składek wliczając do niej świadczenia socjalne wypłacone zainteresowanym: S. C., Z. A., H. J., M. K. (1), J. K., A. K., M. K. (2), U. K., E. K., J. R., D. S., H. S., M. S. (1) i G. S..

Zgodnie z art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód, o jakim mowa w art. 4 pkt 9 i pkt 10 tej ustawy. Stosownie do powołanego wyżej punktu 9 art. 4 - użyte w ustawie określenie przychód oznacza przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy. Zgodnie zaś

z art. 81 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. W świetle art. 12 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz.U. 2012. 361) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za nie wykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Zatem wartość świadczeń przedświadczeniowych uzyskanych od pracodawcy jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ww. ustawy. Wyłączenia z podstawy wymiaru składek wynikają z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, które zawiera zamknięty katalog przychodów niestanowiących podstawy wymiaru składek. Na podstawie § 2 ust. 1 pkt 19 ww. rozporządzenia, nie stanowią podstawy wymiaru składek, świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Z niespornych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że u płatnika składek - Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. w spornym okresie obowiązywał od dnia 1 kwietnia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2010r. Regulamin Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 1 kwietnia 2006r., a od dnia 1 stycznia 2011 roku nowy regulamin z 2011 roku, ustalony jak poprzednio przez Zarząd Spółki w porozumieniu z przedstawicielami załogi reprezentującymi interesy pracowników, T. B.. Regulaminy nie wprowadzały kryterium, od którego spełnienia zależała wysokość przyznawanej pomocy przedświadczeniowej. W tym zakresie każdy regulamin odsyłał do decyzji pracodawcy (Zarządu Spółki), który w uzgodnieniu z przedstawicielem załogi miał każdorazowo ustalać wysokość takiej pomocy, której udzielenie zależało od złożenia przez pracownika najpóźniej do 30 kwietnia każdego roku pisemnego oświadczenia z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie. Zarząd Spółki w uwzględnieniu woli przedstawiciela załogi T. B. ustalił w spornym okresie (2010-2012) dwa progi dochodowe od, których spełnienia była uzależniona wysokość pomocy przedświadczeniowej. Wysokość pomocy przedświadczeniowej zgodnie z przyjętym kryterium 400 % minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny miała wynosić odpowiednio: w 2010 i 2011r. – 700zł i 490zł oraz w 2012r. 800zł i 500zł.

Na gruncie przedmiotowej sprawy bezzasadnym jest zarzut błędnych ustaleń faktycznych polegający na przyjęciu, iż płatnik nie brał pod uwagę indywidualnej analizy sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej uprawnionych pracowników. Jak wynika z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego, Sąd ten ustalał, jakie wynagrodzenia otrzymali pracownicy spółki w latach 2010, 2011 i 2012 i z ustaleń tych wynika, że były one różne. Wyjaśnić jednak należy, że wysokość zarobków uzyskiwanych w zakładzie pracy nie stanowi kryterium na podstawie, którego możliwa byłaby ocena sytuacji rodzinnej, majątkowej i życiowej pracowników. Jest to jeden z elementów wpływających na tę sytuację i ją kształtujących, ale niewątpliwie niewystarczającym, bo nie uwzględnia chociażby członków rodziny i ich dochodów lub ich brak. Ponadto jak wynika z zeznań T. B. złożonych na rozprawie w dniu 14 lipca 2014 r. pensje pracowników pozostawały nie za wysokie a przyjęte kryterium socjalne miało zapewnić jak największą pomoc w okresie świadczeniowym. Świadek wiedział, jakie są zarobki pracowników w firmie, że wynoszą ok. 2500 netto z wahaniami ok. 500 zł i dlatego zaproponował kryterium socjalne w wysokości 400% minimalnego wynagrodzenia. Intencja zatem przedstawiciela załogi jest oczywista. Dążeniem jego było, aby wszyscy pracownicy otrzymali z ZFŚS świadczenia w jednakowej wysokości. Cel jakim było otrzymanie przez pracowników świadczeń w jednakowej wysokości wynika też z zeznań członka zarządu spółki (...), A. G.. Zeznał on bowiem, że brak zróżnicowania przy udzielaniu pomocy wynikał z przyjętego kryterium jej przyznawania, który ustalony został zgodnie z wolą zatrudnionych pracowników. Z zeznań tych wynika również, że spośród zatrudnionych pracowników w liczbie ogólnej około 200 osób, po pierwszej wypłacie świadczeń okazało się, że tylko jednemu pracownikowi wypłacono niższe świadczenie, a wszyscy pozostali otrzymali je w jednakowej wyższej wysokości. W związku z tym gdyby nawet przyjąć,

że pracodawca miał wszystkie informacje potrzebne do oceny sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej uprawnionych pracowników, to z okoliczności faktycznych wynika, że tego nie zrobił, bowiem nie odzwierciedla tego przyjęte przez płatnika kryterium socjalne w wysokości 400% minimalnego wynagrodzenia, które w żaden sposób nie różnicuje wysokości otrzymywanych przez pracowników świadczeń przedświadczeniowych.

Nietrafne okazały się też zarzuty naruszenia prawa materialnego art. 18 ust 1, art. 20 ust. 1, w zw. z art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki społecznej finansowanych ze środków publicznych oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, poprzez uznanie, że wypłacona pomoc przedświadczeniowa stanowiła podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, zdrowotne, chorobowe i wypadkowe, pomimo sfinansowania jej w całości ze środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy wyjaśnił, dlaczego otrzymane przez zainteresowanego pracownika kwoty pieniężne stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pomimo, że faktycznie zostały wypłacone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Sąd Okręgowy dokonał, bowiem ustaleń na okoliczność, czy wypłacone kwoty były rzeczywiście świadczeniami socjalnymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i doszedł do trafnego wniosku, że sporne kwoty nie były takimi świadczeniami, a zatem na mocy art. 18 stanowią podstawę wymiaru składek. Sąd pierwszej instancji słusznie bowiem wskazał, że o tym, czy środki Funduszu zostały rozdysponowane zgodnie z kryterium socjalnym decyduje sytuacja życiowa, rodzinna i materialna osób uprawnionych (art. 8 ust.1 ustawy o zfśś), co oznacza, że kryterium socjalne musi być dostosowane do uprawnionej grupy w taki sposób, aby różna sytuacja życiowa, rodzinna, materialna poszczególnych osób wchodzących w skład tej samej grupy (pracowników płatnika) powodowała różną wysokość świadczeń, które otrzymują z Funduszu. Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika tymczasem, że sytuacja życiowa, rodzinna i materialna zainteresowanych pracowników była w latach 2010 - 2012 różna i różne były dochody na jednego członka rodziny tych pracowników.

Zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70 poz. 335 ze zm.) przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Fundusz Świadczeń Socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach i im gorsza jest sytuacja osoby uprawnionej, tym wyższe powinno być świadczenie. Art. 8 ust. 2 ustawy wymaga, by pracodawca w regulaminie - uzgodnionym z zakładowymi organizacjami związkowymi - ustalił między innymi "warunki korzystania przez osoby uprawnione z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu". Treść art. 8 ust. 1 ustawy uzasadnia przy tym tezę, że pracodawca nie może ustalić tych warunków według wybranych przez siebie kryteriów, z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w tym przepisie, tej mianowicie, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu zostało uzależnione wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Jest to tzw. kryterium socjalne, którego przyjęcie przez ustawodawcę prowadzi do wniosku, że jest wykluczone przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z Funduszu ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady "każdemu po równo". Doświadczenie życiowe pokazuje zarazem, że jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Tym bardziej, więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób (por. wyrok SN z 20.08.2001r., I PKN 597/00, OSNP 2003/14/331).

W niniejszej sprawie z pewnością nie dokonano podziału środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w oparciu o kryterium socjalne. W spornych okresach wszystkim pracownikom, za wyjątkiem jednego, pracodawca wypłacił z ZFŚS jednakowej wysokości kwoty, choć niewątpliwie ich sytuacja socjalna była różna. Nie była ona jednak badana, a ustalone kryterium 400% minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny w rzeczywistości nie

doprowadziło do zróżnicowania wysokości wypłaconych świadczeń. Z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, że kryterium o takiej treści zostało ustalone właśnie w tym celu, aby nie różnicować pracowników i aby wszystkim wypłacić pomoc świąteczną po równo. Kryterium to z założenia, więc nie miało różnicować pracowników pod względem socjalnym a miało spowodować ich zrównanie i wypłatę świadczeń w jednakowej wysokości. To, że nie było to kryterium różnicujące, a zrównujące oraz, że taki właśnie był cel wprowadzenia takiego kryterium wynika jednoznacznie z zeznań T. B. i pośrednio członka zarządu A. G.. Ustanowienie zatem progu dochodowego przypadającego na jednego członka w rodzinie w wysokości 400 % minimalnego wynagrodzenia czyni to kryterium jedynie pozornym kryterium socjalnym. Takie same świadczenia z funduszu socjalnego otrzymali, bowiem pracownicy w różnej sytuacji rodzinnej, majątkowej i życiowej, co wynika z zeznań zainteresowanych pracowników. Ale skoro celowym zamierzeniem było, aby każdy pracownik dostał pomoc w tej samej wysokości, to kryterium zostało tak sformułowane, aby zrealizować to zamierzenie.

W tej sytuacji podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że wypłata spornych świadczeń, które w istocie nie mają charakteru socjalnego, jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Jest to przychód ze stosunku pracy. Przyznane pracownikom spółki sporne świadczenia jedynie pozornie były uzależnione od ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, zatem ich wypłacenie wszystkim pracownikom w jednakowej wysokości spowodowało, że świadczenia te trzeba ocenić, jako świadczenie dodatkowe pracodawcy, a nie świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi tak wobec pracowników, jak wobec płatnika składek.

Nietrafny jest również zarzut naruszenia prawa materialnego § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia M.P. i P.S. z 18.12.1998 r. Przepis ten nie może być interpretowany z pominięciem treści art. 8 ust. 1 ustawy z 4.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Kwestia ta była przedmiotem rozważań SN, który w wyroku z dnia 16.09.2009 r. (I UK 121/09), wyraził stanowczy pogląd, że jeżeli wypłata bonów towarowych nie ma charakteru socjalnego, gdyż nie wiąże otrzymania bonów z kryterium socjalnym, to bony należy uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Apelacyjny, podziеляjąc w pełni stanowisko Sądu Okręgowego i nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji w zakresie prawa procesowego i materialnego, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Przewodniczący: Sędziowie: